

**Конкурс серед вчителів та школярів
по проекту «Навчальні матеріали з протидії
дискримінації, антисемітизму та ксенофобії»**

СЕМІНАР-ТРЕНІНГ

*з проблем дискримінації, антисемітизму та ксенофобії
з використанням навчальних матеріалів з протидії
дискримінації, антисемітизму та ксенофобії
«РОЗУМІТИ І ПОВАЖАТИ ІНШИХ»*

ВИХОВНИЙ ЗАХІД у 11 б класі Донецького ліцею № 12

Тривалість семінару – 3 години

Цільова група: учні 11 Б класу

Донецького ліцею № 12

Вік учасників: 17-18 років

Провела Кожем'яка Оксана Леонідівна,

учитель історії та права

Донецького ліцею № 12,

Відмінник освіти України

Дата проведення: 3 березня 2012 р.

час	зміст	Вправа та її опис
2 хв.	Організаційні настанови	Тренер оголошує тему, мету та завдання семінару-тренінгу
3 хв.	Знайомство з проблемою	Може бути проведено у будь-якій формі. Тренер розповідає про проблему, досвід роботи над нею, власні очікування та побажання щодо тренінгу.
5 хв.	Очікування <i>Мета:</i> визначити, чого кожен з учасників чекає від семінару.	Вправа «Запитання»: Кожен учасник розбірливо пише на невеликому аркуші паперу 1-2 запитання, відповіді на які він хоче (сподівається) отримати під час семінару. Аркуші вивішуються на дошку, щоб повернутися до них у кінці заняття.
5 хв.	Прийняття правил роботи групи <i>Мета:</i> виробити загальні норми поведінки, які б можна запропонувати вже готові і записані на аркуші правила.	«Мозковий штурм»: При невеликій кількості часу на семінар та підготовленого до інтерактивної роботи класу можна запропонувати вже готові і записані на аркуші правила.
10 хв.	Мотивація роботи учасників семінару, мотивувати їхню роботу тим, що всі люди однакові і, водночас, різні, але при цьому вони залишаються людьми і вимагають до себе відповідного ставлення.	Вправа-інтрига «Силует»: Учням пропонується схематично намалювати свій силует і відмітити на ньому фізичні деталі людини: рот, ніс, вуха, очі, серце... <i>Чим різняться силуети?</i> (Крім статевих ознак – нічим) Тренер радить доповнити малюнок іншими якостями (вага, зріст, колір шкіри та волосся) і рисами, характерними для представників інших народів, що мешкають на Донеччині: греків, циган, євреїв, вірмен. <i>Чим тепер відрізняються силуети? Чи мають значення ці відмінності у житті?</i> «Мозковий штурм» - «Чому люди різні?» в ході якого на дошці записується все, що учасники вважають за необхідне висловити, не коментуючи та не критикуючи сказане.
10 хв.	Актуалізація проблеми. З'ясування рівня інформованості учасників семінару. <i>Мета:</i> з'ясувати, наскільки актуальною є тема семінару для учасників,	Вправа «Провокаційні твердження» та міні-дискусія за ними: Тренер просить учнів об'єднатися у пари та обговорити кілька тверджень таким чином: один учасник висловлює доводи «за», другий – «проти»: -Проблему дискримінації, нетолерантності та ксенофобії у суспільстві розв'язати поки що неможливо через суб'єктивні та об'єктивні

	інформованість аудиторії з проблеми.	<p>причини.</p> <p>-Людину, яка вже має переконання, неможливо заставити від них відмовитися.</p> <p>-Пропагування запобігання дискримінації, антисемітизму та нетолерантної поведінки є справою спеціальних органів, яким слід надати більших повноважень.</p> <p>-Сучасну молодь мало турбують наведені проблеми.</p> <p>-Кожен має право на власну думку і заходи із запобігання цих проблем є порушенням їхнього права...</p>			
<p>10 хв.</p>	<p>Знайомство з зошитами</p>	<p>Інформаційний блок: загальні відомості про зошити. Постер «Трикутник»:</p> <p>Тренер інформує учнів про зміст матеріалів, вміщених у кожному з зошитів, та їх особливості, заповнюючи в ході розповіді постер «Трикутник»</p> <table border="1" data-bbox="699 882 1410 1227"> <tr> <td data-bbox="699 882 1038 1227"> <p>№1: Хто такі євреї; їх історія; міграції: причини і напрямки; особливості життя на місцях переселення; Голокост.</p> </td> <td data-bbox="1038 882 1410 1227"> <p>№2: Антисемітизм; покарання за геноцид; заперечення Голокосту; неонацизм; сіонізм та антисіонізм; держава Ізраїль; сучасні міграції.</p> </td> </tr> </table> <p>Антисемітизм; расизм; дискримінація; стереотипи та упередження; міграції; діаспора; ідентичність; полікультурність.</p> <table border="1" data-bbox="991 1487 1410 1742"> <tr> <td data-bbox="991 1487 1410 1742"> <p>№ 3: Стереотипи, упередження, дискримінація та расизм, реакція на них, протидія антисемітизму і нетолерантності.</p> </td> </tr> </table> <p>Представлення структури та змісту зошитів; окреслення напрямків і завдань при роботі з ними, шляхів виконання цих завдань.</p>	<p>№1: Хто такі євреї; їх історія; міграції: причини і напрямки; особливості життя на місцях переселення; Голокост.</p>	<p>№2: Антисемітизм; покарання за геноцид; заперечення Голокосту; неонацизм; сіонізм та антисіонізм; держава Ізраїль; сучасні міграції.</p>	<p>№ 3: Стереотипи, упередження, дискримінація та расизм, реакція на них, протидія антисемітизму і нетолерантності.</p>
<p>№1: Хто такі євреї; їх історія; міграції: причини і напрямки; особливості життя на місцях переселення; Голокост.</p>	<p>№2: Антисемітизм; покарання за геноцид; заперечення Голокосту; неонацизм; сіонізм та антисіонізм; держава Ізраїль; сучасні міграції.</p>				
<p>№ 3: Стереотипи, упередження, дискримінація та расизм, реакція на них, протидія антисемітизму і нетолерантності.</p>					
<p>5 хв.</p>	<p>Перерва</p>				
<p>20 хв. 3 хв.</p>	<p>Суть антисемітизму</p>	<p>«Мозкова атака»:</p> <p>Учасники по черзі дають визначення антисемітизму та його сутності, записують їх на</p>			

<p><u>4 хв.</u></p> <p><u>6 хв.</u></p> <p><u>7 хв.</u></p>		<p>дощі, після чого вибирають із запропонованих ознак кілька ключових і остаточно формулюють дефініції.</p> <p><i>Вправа «Асоціації»:</i> Після формулювання дефініції аудиторія складає схему понять, з якими вона асоціюється, пояснюючи вибір.</p> <p><i>Робота у парах з зошитами:</i> Об'єднавшись у пари, учасники знаходять у зошитах № 1 (1-й) та № 2 (2-й) факти антисемітизму і повідомляють їх один одному.</p> <p><i>Виконання завдання із зошиту №2:</i> Завершивши вправу, обидва партнери виконують завдання №1 (с. 14) з зошита № 2, для чого їм відводиться до 5 хв., після чого порівнюють зроблені ілюстрації та підписи.</p> <p>- Чи схожі вони? Чому?</p>
<p><u>14 хв.</u></p>	<p><i>Як працювати з антисемітськими матеріалами</i></p>	<p><i>Вправа «Плакат» (групова робота):</i> Учасники об'єднуються в групи (4-5 осіб) і отримують кілька малюнків з вміщених у зошиті № 1, с.11 (2 плакати), зошиті №2 с.9 (2 плакати) та с. 11.</p> <p>Тренер інформує, що часто ставлення до людини чи цілої нації носить упереджений характер, основою якого є ставлення до людини не як до індивідуума, а як до члена групи стосовно якої сформувалося це ставлення; і просить обговорити:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Що/хто зображений на малюнках? - З якою метою вони створювалися? - Які емоції, почуття викликає зображене? - Які методи та засоби використовуються авторами, щоб досягти ефекту? - Яким є очікуваний авторами результат від перегляду таких малюнків? <p>На основі отриманої інформації проводиться <i>узagalнення</i> (метод «коло ідей»):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Що слід зробити, щоб уникнути впливу таких ілюстрацій? - Що може спонукати людину змінити думку, викликану подібними плакатами? - Чому змінювати думку важко?
<p><u>14 хв.</u></p>	<p><i>Від стереотипів і упереджень до нетолерантності</i></p>	<p><i>Вправа «Стереотипи і упередження»:</i> Учні отримують індивідуальні таблиці з переліком тверджень, що стосуються національностей, які потрібно заповнити (зразок див. нижче), після чого</p>

		<p><i>об'єднуються в групи і порівнюють свої відповіді на запитання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Чи є такі, у кого відповіді співпали? На підставі чого ви відповіли так?</i> - <i>Які фактори впливають на формування стереотипів чи упереджених уявлень про інші нації?</i> - <i>Якби люди керувалися тільки такими уявленнями, до чого б це могло призвести,?</i> <p>Знайти підтвердження у зошиті № 3.</p> <p>Організація міні-дискусії:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Що означає бути толерантним?</i> - <i>Чому люди бувають не толерантними? Чи ви самі завжди толерантні? В чому виявляється ваша нетолерантність?</i> - <i>Які вияви нетолерантності вам відомі?</i> - <i>Яким чином можна протистояти нетолерантності?</i>
16 хв.	<p>Відпрацювання практичних навичок із запобігання упереджень та дискримінаційної поведінки</p> <p>Мета: самостійно знайти вирішення проблеми, перебуваючи у певній ролі, набуття досвіду створення соціальних міні-проектів.</p>	<p>Рольова гра «Запобігання упереджень та дискримінаційної поведінки»:</p> <p>Учасникам пропонується обрати ролі зі списку, складеного тренером: учитель, директор школи, заступник директора з виховної роботи, мер міста, голова комітету у справах молоді тощо.</p> <p>Завдання: перебуваючи в обраній ролі, запропонувати вирішення проблеми дискримінаційної та нетолерантної поведінки на рівні класу, школи, мікрорайону, міста.</p> <p>(Учасники не тільки планують роботу, а й визначають, де взяти кошти на реалізацію проекту та як оцінити ефективність заходів).</p>
6 хв.	Завершення роботи	<p>Тренер підбиває підсумки семінару; пропонує учасникам методом «Відкритого мікрофону» поділитися враженнями і побажаннями на майбутнє, роздає учасникам анкети зворотного зв'язку, просить заповнити їх.</p>

Таблиця до вправи «Стереотипи і упередження»

	<i>темношкірі</i>	<i>«цигани»</i>	<i>євреї</i>	<i>«кавказці»</i>
<i>Хитрі і підступні</i>				
<i>Працьовиті</i>				
<i>Відкриті</i>				
<i>Жадібні</i>				
<i>Щедрі</i>				
<i>Гостинні</i>				
<i>Непривітні</i>				
<i>Збагачуються обманом</i>				
<i>Розумні</i>				
<i>Практичні</i>				
<i>Темпераментні</i>				
<i>Нероби і ледарі</i>				
<i>Талановиті</i>				
<i>Завжди приходять на допомогу</i>				
<i>Завжди веселі і усміхнені</i>				

Анкета зворотного зв'язку, яку учасники семінару заповнюють в кінці заняття:

Учасники повинні визначити своє ставлення до семінару і тематики, яка на ньому висвітлювалася, обираючи серед відповідей: **«так»** - **«ні»** - **«важко відповісти»**

1. Для мене почуте під час семінару:
 - потрібне;
 - корисне;
 - цікаве.
2. Мені сподобався спосіб викладу матеріалу.
3. Мені сподобався практичний і теоретичний рівень заняття.
4. Я вважаю, що в семінарі-тренінгу слід змінити (що саме?)...
5. Мені сподобався підхід до залучення учасників до тренінгу.
6. Мені сподобався професіоналізм та особистісні риси тренера.
7. Мені було легко працювати на семінарі.
8. Я думаю, що зможу використати отриману інформацію та методики її викладу у власній практичній діяльності.
9. Я хочу спробувати себе у майбутньому не тільки в ролі учасника аналогічного семінару-тренінгу, але і його тренера.
10. Мене влаштовує форма зворотного зв'язку.

11. Організаторам і тренерам семінару я хотів би порекомендувати....

